

Fokotu'utu'u 'o e Palani

Social Cohesion Guide

Ko e lalanga 'o 'etau nofo feongoongoi mo ma'uma'uluta 'i Aotearoa New Zealand

'Oku 'oatu 'i he pepa fakamatala ko 'eni ha founga ke fua 'aki 'a 'etau nga'unu'unu atu ki he ola 'oku tau faka'amu 'e a'u ki ai 'a e lalanga 'o 'etau nofo feongoongoi mo ma'uma'uluta (social cohesion) 'i Aotearoa New Zealand. 'E tupu mei he ngaahi ola ko 'eni 'o e nofo feongoongoi mo ma'uma'uluta pe social cohesion ke 'unuaki kitautolu ke tau ofi ange ai ki hono a'usia 'o 'etau taumu'a fakalūkufuá pe vīsone ki ha Aotearoa New Zealand.

1. 'Oku tupulaki ai 'a e mo'ui fekoekoe'i mo feongoongoi 'a e kakaí, whanau mo e komiuniti hono kotoa pea ke faka'apa'apa'i kinautolu
2. 'Oku fiefie kau ki ai mo malava ia 'e he kakaí, whānau mo e ngaahi komiuniti
3. 'Oku fakakau mai mo ongo'i 'e he kakaí, whānau mo e ngaahi komiuniti 'a e tuhotuha mo potupotu tataú (equity)
4. 'Oku fe'ilongaki lelei kotoa 'e he kakaí, whānau mo e ngaahi komiuniti 'a honau 'ilo'i'anga takitaha pea 'oku nau fefaka'apa'apa'aki.
5. 'Oku fefalala'aki 'a e kakaí, whānau mo e ngaahi komiuniti 'iate kinautolu pea falala foki ki he ngaahi potungāue mo e kautaha 'a e kakai (public organisations)

Ko 'emau taumu'a ke 'oatu ha ngaahi tali lelei ki he ngaahi fakamatala takitaha ko 'eni 'o makatu'unga 'i he ngāue 'oku mau fakahokó. 'E tokoni 'a e mālohinga 'o e ngaahi tali ko 'eni ke fuatautau 'a e fakalalakalaka ki

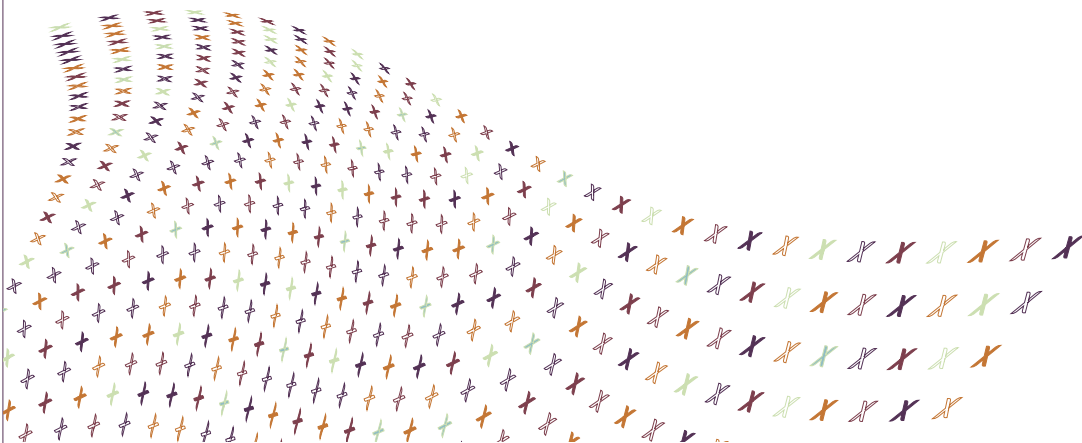
he 'emau tefito'i vīsoné ('a ia ko e, "'oku longomo'ui fakataha 'a e kakaí, ngaahi fāmīlī, whānau mo e ngaahi komiunitī").

Te mau fakalalakaka'i foki 'emau vīsonē ki he social cohesion 'aki 'a e ngāue atu ke ngaahi 'a e ngaahi feitu'u 'oku nofo, ngāue, va'inga mo ako ai 'a e kakaí ke malu, fakakau mo poupoua ange. 'Oku kau 'i heni 'a e ngāue ke ngaahi 'a e ngaahi sisitemi mo e sēvesi 'i hotau sōsaietī ke toe taau (fair) ange pea lava ke ngāue atu ki he ngaahi fiema'u mo e palopalema kehekehe.

'Oku mahu'inga 'a e palanī mo e fokotu'utu'ú ki he lavame'á, ko e 'uhinga ia 'oku mau fie tukutaha ai 'emau ngāue ki he social cohesion pe ngaahi ngāue 'oku fakahokó 'i ha 'ēlia tefito 'e ono:

1. Tō'onga filifili mānakó pe ko hono fakahilihili'i 'o e kakaí koe'uhí ko e fonua 'o honau tupu'anga, ta'u motu'á, tu'unga tangata pe fefine, faingata'a'ia fakaesinó, tō'onga fakasekisualé (sexuality) pe ngaahi fefaikehekehe'anga kehe
2. Ngaahi faingamālie lelei ki ha ngaahi kulupu kehekehe ke nau feohi mo fengāue'aki ai
3. Kau atu ki he ngaahi fatongia mahu'ingá hangē ko e fili fakafofonga, ngāue pe akó, mo e alā me'a pehē
4. Mo'ui ola lelei mo e ngaahi 'ā vahevahe ki he mo'ui lelei
5. Fakakau maí mo e ngaahi me'a 'oku kaungā fakamahu'inga'í
6. Malu'i 'o hotau sōsaietī mo e 'ātakaí ma'á e ngaahi to'utangata 'o e kaha'ú.

'Oku mau toe fiema'u foki ke tataki 'emau ngāue pe ngaahi me'a 'oku fakahoko ki he social cohesion 'i he ngaahi 'ēlia takitaha 'e ono ko 'enī 'e he ngaahi fo'i tefito'i mo'oni 'e fā.

1. Tu'unga fakatakimu'a loto-to'a mo e loto'aki ke 'ahi'ahi'i ha ngaahi me'a fo'ou
2. Tākiekina 'e he ngaahi faka'amu mo e ngaahi fiema'u 'a e komiuniti'i
3. Ngaofe ngofua mo hono faka'apa'apa'i 'o e ngaahi tu'unga faikehekehe 'o e kaka'i
4. Fakamatala mo e fakatotolo 'oku fakakau mai 'o ho'ata lelei ange ai 'a e ngaahi fiema'u totonu

'Oku totonu foki ke tataki 'emau ngāue pe ngaahi me'a 'oku fakahokó 'e Te Tiriti o Waitangi, 'a ia 'oku ne 'omai ha fakava'e mālohi ki hono fakaivia 'o e social cohesion 'i Aotearoa New Zealand.

E tokoni'i kitautolu 'i ha'a tau muimui mo fakahoko lelei 'a e tu'utu'uni 'o e Te Tiriti o Waitangi ke langa hake 'a e falala 'a e ngaahi komiuniti'i ke tau lava ai 'o ngāue fakataha ke a'usia e ngaahi ola 'oku potupotu tatau mo tuha tatau, tautautefito 'i he ngaahi kaveinga 'e ono 'oku fakatefito ai 'a e tokangá.

'I hono fakakātoá, 'oku fakamatala'i 'i he pepa fakamatala ko 'ení 'a e fokotu'utu'u fakalūkufua te ne tataki 'emau ngāue 'i he social cohesion 'i Aotearoa New Zealand.

